

TEZA:

1. Obwiniony radca prawny, będąc pełnomocnikiem procesowym, otrzymał od strony przeciwnej omyłkowo 62.782 zł tytułem nienależnych odsetek od należności głównej, zasądzonej wyrokiem sądu a następnie odmówił zwrotu tej kwoty stronie przeciwnej, powołując się na treść art. 411 k.c. (działał z zamiarem zatrzymania nienależnej kwoty) czym popełnił delikt dyscyplinarny.
2. Kara pieniężna w wysokości 8000 zł oraz zakaz wykonywania patronatu na 3 lata odzwierciedlają stopień szkodliwości społecznej czynu oraz spełniają zasady prewencji zarówno indywidualnej jak i generalnej.

Sygn. akt WO-38/22

ORZECZENIE

z dnia 14 czerwca 2022 roku

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie następującym:

Przewodniczący: S WSD Marta Stryjek

Sędziowie: S WSD Przemysław Ciszak
S WSD Tomasz Jankowski (sprawozdawca)

Protokolant: Piotr Ciepliński

przy udziale Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Gerarda Dźwigaly

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2022 r. na rozprawie sprawy radcy prawnego M. B.

wpisanego na listę radców prawnych pod nr (...)

obwinionego o to że w A. w maju 2021 roku po uprzednim otrzymaniu w dniu 20 marca 2020 roku i 10 sierpnia 2020 roku od (...) S.A. kwoty 62.782,27 zł tytułem nienależnych omyłkowo wypłaconych odsetek od należności głównej do pobrania, której na mocy udzielonego pełnomocnictwa przez Panią M. M., był upoważniony, odmówił zwrotu tej kwoty powołując się na art. 411 kc oraz nie przekazał jej, M. M.

tj. o czyn z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2020r. poz. 75 ze zm.) w zw. z art. 5 i art. 11 pkt 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego,

na skutek odwołania obwinionego M. B. od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 16 grudnia 2021 roku, sygn. akt D 36/XI/21,

orzeka:

1. utrzymuje w całości zaskarżone orzeczenie w mocy,

2. na podstawie art. 70⁶ ust. 2 zdanie pierwsze ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych zasądza od radcy prawnego M. B. (M. B.) koszty postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w zryczałtowanej wysokości 1.800,00 (słownie: jeden tysiąc osiemset) złotych płatne na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

UZASADNIENIE

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych, orzeczeniem z dnia 16 grudnia 2021 roku wydanym w sprawie sygn. akt D 36/XI/21 uznał radcę prawnego M. B. (nr wpisu (...)) winnym tego, że w A. w maju 2021 roku po uprzednim otrzymaniu w dniu 20 marca 2020 roku i 10 sierpnia 2020 roku od (...) S.A. kwoty 62.782,27 zł tytułem nienależnych omyłkowo wypłaconych odsetek od należności głównej do pobrania, której na mocy udzielonego pełnomocnictwa przez Panią M. M., był upoważniony, odmówił zwrotu tej kwoty powołując się na art. 411 kc oraz nie przekazał jej, M. M. tj. o czyn z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2020r. poz. 75 ze zm.) w zw. z art. 6 i art. 11 pkt 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Od powyższego orzeczenia obrońca radcy prawnego M. B. wywiódł odwołanie. W treści odwołania zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść orzeczenia tj.

- art. 7 kpk w zw z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych poprzez dokonanie dowolnej sprzecznej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego,
- art. 389 § 1 kpk w zw z art. 394 § 2 kpk w zw. z art. 405 § 2-4 kpk w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych poprzez ich niezastosowanie i błędne przyjęcie, że protokoły złożonych przez obwinionego wyjaśnień w dniach 15 lipca 2021r. i 27 lipca 2021r. zostały w prawidłowy sposób ujawnione i mogły stanowić podstawę do wydania orzeczenia w przedmiotowej sprawie,
- art. 410 kpk w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych poprzez wydanie wyroku w oparciu o treść złożonych przez obwinionego wyjaśnień 15 lipca 2021 r. i 27 lipca 2021 r. w sytuacji gdy protokoły przesłuchania obwinionego w tych dniach nie zostały ujawnione na rozprawie w sposób pozwalający zaliczyć je do materiałów mogących stanowić podstawę wydania orzeczenia w sprawie,
- art. 389 § 2 kpk w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych polegające na nie wskazaniu przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny dostrzeżonych rozbieżności między treścią wyjaśnień złożonych przez obwinionego na rozprawie w dniu 16.12.2021 r. a treścią

wyjaśnień złożonych w toku dochodzenia w dniu 15.07.2021 r.

Ponadto obrońca podniósł zarzut błędu w ustaleniach faktycznych polegający na błędnym przyjęciu, że obwiniony miał od samego początku świadomość faktu, iż Towarzystwo (...) S.A. przelało na wskazane przez niego konto bankowe kwotę zawyżoną w stosunku do kwoty zasądzonej wyrokiem sądowym i tym samym do czasu udzielenia przez I.R. wyjaśnienia zaistniałej sytuacji i zwrócenia się o zwrot nadpłaty obwiniony miał bezpodstawnie i pełni świadomie przetrzymywać kwotę 62 782,27 zł.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie zważył co następuje.

Odwołanie nie jest zasadne i nie zasługujące na uwzględnienie a w konsekwencji orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 16.12. 2021 r., sygn. akt D 36/XI/21 należało utrzymać w mocy.

Zgodnie z art. 74¹ pkt 1 Ustawy z dnia 06 lipca 1982 r. o radcach w sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania karnego. Odpowiednie stosowanie przepisów prawa jest czynnością polegającą na stosowaniu odpowiednich przepisów bez żadnych modyfikacji, stosowaniu przepisów z pewnymi modyfikacjami oraz nie stosowaniu przepisów, które ze względu na ich bezprzedmiotowość lub sprzeczność z przepisami ustanowionymi dla tych stosunków, do których miały być stosowane odpowiednio, nie mogą być w ogóle stosowane.

Sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia, a jeżeli w środku odwoławczym zostały wskazane zarzuty stawiane rozstrzygnięciu - również w granicach podniesionych zarzutów, uwzględniając treść art. 447 § 1-3. a w zakresie szerszym w wypadkach wskazanych w art. 435. art. 439 § 1, art. 440 i art. 455 kpk. Sąd odwoławczy jest zobowiązany rozważyć wszystkie wnioski i zarzuty wskazane w środku odwoławczym, chyba że ustawa stanowi inaczej. Zgodnie natomiast z dyspozycją art. 437 § 1-2 kpk po rozpoznaniu środka odwoławczego sąd orzeka o utrzymaniu w mocy, zmianie lub uchyleniu zaskarżonego orzeczenia w całości lub w części.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny uznał, że Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych prawidłowo ustalił stan faktyczny. Okolicznością bezsporną na gruncie niniejszej sprawy jest fakt przekazania przez I.R. na rachunek bankowy należący do radcy prawnego M. B. kwoty wyższej o 62 782,27 aniżeli świadczenie zasądzone wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 18 grudnia 2019r. sygn. akt. I C 1523/16 utrzymanym w mocy Wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia

30 czerwca 2020r. sygn. akt II Ca 912/20. Sąd I instancji prawidłowo ustalił, że rzeczona kwota została przekazana przez I.R. omyłkowo, czego zresztą sam obwiniony nie kwestionował. Zdaniem Wyższego Sądu Dyscyplinarnego radca prawny ma obowiązek wykonywać czynności zawodowe sumiennie oraz z należytą starannością uwzględniającą profesjonalny charakter działania. Ten profesjonalny charakter działania oznacza, że od radcy prawnego wymaga się wyższego miernika staranności zawodowej. Przenosząc to na grunt niniejszej sprawy należy wywieść, że radca prawny jeśli zobowiązał się do przyjęcia zasądzonego świadczenia i przekazania do swojego klientowi, ma bezwzględny obowiązek sprawdzić czy przekazane świadczenie odpowiada wartości zasądzonej wyrokiem sądowym, a jeśli nie odpowiada podjąć czynności zmierzające do wyjaśnienia zaistniałych rozbieżności. W niniejszej sprawie obwiniony tego nie uczynił. Co więcej gdy I.R. zwrócił się do radcy prawnego o zwrot nadpłaconej kwoty wyjaśniając, że błędnie zostały naliczone odsetki, obowiązkiem obwinionego radcy prawnego było zrewidować przekazane przez I.R. świadczenie i jeśli rzeczywiście odsetki były błędnie naliczone a kwota pozostawała na jego rachunku bankowym winien zwrócić błędnie obliczoną kwotę, lub ewentualnie przekazać ją klientowi do jego dyspozycji informując o tym, że I.R. może zwrócić się do niego o zwrot błędnie obliczonych odsetek. Obwiniony, mając pełną świadomość błędnie wyliczonych odsetek tego nie uczynił, odmówił natomiast zwrotu kwoty 62 782,27 zł powołując się na treść art. 411 kc oraz informując I.R., że nie można żądać zwrotu świadczenia jeżeli spełniający je wiedział, że nie był do niego zobowiązany (zob. treść wiadomości e-mail z dn. 5 maja 2021r. godz. 12:22, K.28). Tym skoro złożył oświadczenie o odmowie wydania tej kwoty powołując się na art. 411 kc logika i doświadczenie życiowe wskazuje, że obwiniony działał z zamiarem zatrzymania tej kwoty. Dodatkowo jego świadomość błędu potwierdza wystąpienie przez niego o skorygowanie deklaracji PIT 11 w zakresie odsetek. Obwiniony nie miał prawa przetrzymywać zatrzymanej kwoty na swoim rachunku bowiem te środki nie należały do niego i należało przekazać je do dyspozycji klienta albo zwrócić uprawnionemu.

Takie zachowanie radcy prawnego nie zasługuje na ochronę. Dyrektywa zawarta w art. 6 kodeksu etyki radcy prawnego obliguje osobę wykonującą ten zawód do wykonywania czynności zawodowe rzetelnie i uczciwie, zgodnie z prawem, zasadami etyki zawodowej oraz dobrymi obyczajami. Złożone przez radcę prawnego w treści wiadomości e-maili oświadczenie wprost świadczy, że nie miał on zamiaru zwracać tych środków. Na gruncie odpowiedzialności zawodowej analizowane zachowanie radcy prawnego należy ocenić jako nierzetelne, nie uczciwe niezgodne z prawem, zasadami etyki i dobrymi obyczajami. W tym zakresie Wyższy Sąd Dyscyplinarny uznał, że Okręgowy Sąd Dyscyplinarny prawidłowo ocenił wyjaśnienia obwinianego nie dając im wiary, że środki te pozostaną na jego rachunku tylko do czasu

przeanalizowania sprawy. Skoro bowiem jak twierdził, klientka zwróciła mu nienależnie naliczone środki to nie miał podstawy do ich przetrzymywania na własnym rachunku bankowym. Winien w tym zakresie niezwłocznie zwrócić środki do I.R. jeśli uznał, że były to błędnie naliczone odsetki albo zwrócić je klientce jeśli uznałby, że jej się należą. Skoro bowiem klientka przekazała z powrotem te środki obwinionemu dopuszczała

możliwość ich zwrotu do I.R. i godziła się na to, w przeciwnym razie zatrzymała by je do własnej dyspozycji. Obwiniony natomiast przetrzymywał je co najmniej od maja 2021 r. do 15 lipca 2021 r. mając świadomość, że nie należą one do niego i pomimo wezwania przez I.R. do ich zwrotu odmówił. Środki te zostały zawrócone dopiero w dniu 15 lipca 2021r. po interwencji Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby radców Prawnych . Takie działanie radcy prawnego jest nagarnie i nie zasługuje na ochronę i podważa zaufanie do zawodu radcy prawnego.

Odpowiednio stosowana dyrektywa zawarta w art. 389 §1 i § 2 kpk obliguje sąd dyscyplinarny do wyjaśnienia rozbieżności w wyjaśnieniach obwinionego jeśli zachodzą w nich sprzeczności. Ze zgromadzonego w aktach sprawy materiału dowodowego, w tym z oświadczeń zawartych w cytowanej wyżej wiadomości e-mail skierowanej do I.R. oraz złożonych uprzednio przed Rzecznikiem Dyscyplinarnym wyjaśnień obwinionego wynika jednoznacznie, że obwiniony dopuścił się deliktu dyscyplinarnego. W tym zakresie sąd nie miał obowiązku skorzystania z normy zawartej w art. 398 § 2 kpk bowiem fakt zaistnienia deliktu wynikał z oceny całokształtu materiału dowodowego, który może nie został w całości ujawniony wprost jak stanowi dyrektywa zawarta w art. 405 § 3 kpk ale należy zwrócić uwagę, że w postępowaniu dyscyplinarnym przepisy te stosuje się odpowiednio. Postępowanie dyscyplinarne prowadzone w oparciu o przepisy ustawy o radcach prawnych jest poprzez odpowiednie stosowanie przepisów kodeksu postępowania karnego w pewnym stopniu odformalizowane. Pozwala to oceniać sądowi dyscyplinarnemu materiał dowodowy sporządzony w odpowiedniej formie w postępowaniu dyscyplinarnym nawet jeśli nie został on wyszczególniony we wniosku o ukaranie czy ujawniony na rozprawie stosownie do art. 405 § 3 kpk.

W ocenie Sądu wyjaśnienia złożone na rozprawie przed sądem dyscyplinarnym nie zaprzeczają wcześniejszym twierdzeniom w zakresie w jakim kształtują istnienie deliktu dyscyplinarnego, zaś wyjaśnienia związane z przyczyną przetrzymywania środków i powodami odmowy ich zwrotu uprawnionemu stanowią jedynie linię obrony obwinionego mającą umniejszyć jego winę i obiektywnie nieprawidłowe zachowanie.

Mając powyższe na uwadze w ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego brak jest podstaw do uwzględnienia zarzutów i wniosków zawartych w odwołaniu od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego z dnia 26 grudnia 2021 r. sygn. akt D 36/XI/21. Okręgowy Sad Dyscyplinarny

poprawnie dokonał oceny zachowania obwinionego radcy prawnego i prawidłowo ustalił stan faktyczny. Dokonana przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny ocena dowodów nosi znamiona oceny swobodnej zgodnej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego a nie dowolnej co zarzuca obwiniony. Obwiniony swoim zachowaniem naruszył zasady etyki radcy prawnego wyrażone w art 6 i art. 11 pkt 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Orzeczona wobec obwinionego kara pieniężna w wysokości 8000 zł oraz zakaz wykonywania patronatu na czas trzech lat jest karą sprawiedliwą, odzwierciedlającą stopień szkodliwości społecznej deliktu dyscyplinarnego, spełniającą zasady prewencji zarówno indywidualnej jak i generalnej.

Sąd Odwoławczy nie dopatrzył się również przesłanek zastosowania z urzędu art. 439 kpk lub art. 440 kpk.

O kosztach postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie orzeczono zgodnie z art. 70⁶ ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych w zw. z §1 ust. 1 pkt 2 uchwały nr 86/ IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego.